

ZÁPIS: Automatické uznávání akademických kvalifikací

Datum:	22. října 2021
Místo konání:	Online
Zapsal/a:	Bára Sobotková, konzultant pro vzdělávání

22. října se sešla pracovní skupina IGLO pro vysokoškolské vzdělávání (HE WG) k problematice automatického uznávání diplomů a kvalifikací. Hlavním tématem diskuze byla nová **multilaterální dohoda o vzájemném automatickém uznávání vysokoškolských kvalifikací mezi státy Beneluxu a Pobaltí**, jež byla uzavřena 14. a [zveřejněna 27. září 2021](#). Šest signatářských zemí (Estonsko, Lotyšsko, Litva, Belgie, Lucembursko a Nizozemsko) tak ještě více prohloubilo spolupráci ve vysokoškolském vzdělávání.

Jedná se o jedinečnou meziregionální dohodu, která může sloužit jako příklad automatického uznávání v rámci celé Evropy. Díky ní budou vysokoškolské (VŠ) tituly a diplomy získané v jednom z uvedených států uznány i ve všech dalších zemích, které dohodu podepsaly. Tento krok značně usnadní mezinárodní spolupráci a mobilitu mezi pobaltskými zeměmi a Beneluxem. **Dohoda je otevřena také ostatním státům Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání (EHEA)**, kam patří i Česká republika.

Nová dohoda mezi státy Beneluxu a pobaltskými zeměmi

Charakter dohody i zkušenosti s její přípravou přiblížily zástupkyně z Litvy a Belgie. Na úvod zmínily, že státy Beneluxu a Pobaltí staví na dřívější spolupráci v rámci regionů i mezi nimi. Již dříve využívaly dohod o vzájemném uznávání VŠ kvalifikací, ty ovšem neměly tak komplexní charakter. Během příprav byla dohoda konzultována s Evropskou komisí a byly analyzovány reformy VŠ vzdělávání všech šesti zemí – včetně zajištění kvality a transparentnosti hodnocení i uznávání kvalifikací. Analýzy potvrdily, že systémy pobaltských států a Beneluxu jsou v souladu s principy EHEA a nejsou mezi nimi zásadní rozdíly.

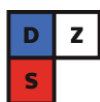
Marie-Anne Persoons z vlámského oddělení belgického ministerstva školství zdůraznila, že dohoda je zavedeným zákonným právem, nikoli pouze „zrychlenou“ procedurou. Uznávání titulů je (zatím) nastaveno na obecné úrovni a vztahuje se jen na akademické kvalifikace – netýká se tedy specifických disciplín a profesních kvalifikací, ale do budoucna je potenciál rozšířit dohodu i těmito směry a propojit ji více se „světem práce“. Persoons dodala, že dohoda není revolučním krokem, ale spíše propojením evropského a mezinárodního přístupu k uznávání. Nenahrazuje ani dřívější zákonné nástroje.

Jako klíčový prvek spolupráce Persoons označila **důvěru** – a to jak důvěru v diplomy a kvalifikace uznávané ostatními zeměmi, tak důvěru v platnost evropské a mezinárodní spolupráce. Co se týče přístupových kritérií, důležité jsou tři pilíře a jejich provázanost: **uznávání, zajištění kvality a transparentnost**. Také další státy, které by se chtěly k dohodě připojit, musí splňovat dané podmínky:

- 1) ratifikace *lisabonské smlouvy*, která zahrnuje **uznávání kvalifikací**,
- 2) uplatňování evropských norem a hlavních směrů **zabezpečování kvality** (vymezeny v [ESG](#)),
- 3) dodržování *Rámce kvalifikací pro Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání* (QF-EHEA) a *Evropského rámce kvalifikací pro celoživotní vzdělávání* (QF-LLL, včetně ECTS systému) pro zajištění transparentnosti.

Státy, které mají zájem o více informací nebo se chtějí k dohodě připojit, mohou kontaktovat sekretariát *Benelux Union*: **Stéphane Verwilghen** (s.verwilghen@benelux.int) a **Lotte Dijkink** (l.dijkink@benelux.int).

Aurelija Valeikienė z litevského *Centra pro hodnocení kvality vysokého školství* a zároveň vedoucí ENIC/NARIC také zdůraznila, že pro implementaci vzájemného automatického uznávání (potažmo *Boloňské deklarace*) je zásadní implementace *lisabonské smlouvy*, interní a externí zajištění kvality na

základě ESG, přístup založený na 3 studijních cyklech, dodržování rámců kvalifikací (EQF-LLL, EHEA-QF), vydávání *Diploma Supplement*, využívání ECTS systému, digitálních registrů a v neposlední řadě zajištění kvality služeb zabývajících se uznáváním. Poznamenala také, že ačkoli je dohoda mezi Beneluxem a pobaltskými zeměmi závazným nástrojem pro uznávání akademických kvalifikací, negarantuje přijetí na VŠ instituce, přístup k profesní praxi ani získání pracovních míst.

Dále se **Valeikienė** věnovala tomu, jak to nyní vypadá v praxi z pohledu různých zúčastněných stran. **Žadatelé** nemají zatím stoprocentní povědomí o svých právech a uznávání kvalifikací, je proto potřeba nadále podporovat informační služby *ENIC/NARIC* (online, osobní konzultace). Stejně tak všichni **zaměstnavatelé** nemusí znát obecná ustanovení a hodily by se jim např. konkrétní rady, jak ověřit autenticitu kvalifikací a taky legitimitu subjektů, které dané kvalifikace udělují. **VŠ instituce** 1) stále musí kontrolovat autenticitu dokumentů (pokud nejsou digitální) a status akreditace/uznání instituce či programu, 2) mohou chtít kontrolovat také profil a studijní výsledky (zda odpovídají podmínkám přijetí do určitého studijního programu), ovšem 3) nemusí již ověřovat úroveň, náplň a kvalitu kvalifikací.

Q&A

Q: Existuje nějaký plán, jak posunout vpřed nebo zlepšit automatické uznávání některých profesí?

A.-M. Persoons: V tomto musíme být velmi opatrní. Existuje samozřejmě celá řada povolání, které má EU pravomoc regulovat a my nechceme konkurovat nebo odporovat uznáváním ze strany EU. Ale v případě akademických kvalifikací je mezivládní spolupráce potřeba.

Q: Kdo je signatářem dohody?

A. Valeikienė: Dohoda se uzavírá za zemi. V případě Litvy zmocnil prezident k podpisu ministryni.

Automatické uznávání: politický kontext a aktuální stav

Setkání se zúčastnila také **Lucie Trojanová** (GŘ EAC), která přispěla politickým kontextem a přehledem aktuálního stavu automatického uznávání kvalifikací. Připomněla, že „podpora mobility studentů a učitelů, také prostřednictvím podpory akademického uznávání diplomů a započítáváním doby studia“, je ukotvena v samotné [Smlouvě o fungování Evropské unie \(článek 165\)](#). Uznávání je také zahrnuto v [doporučení Rady o podpoře automatického vzájemného uznávání kvalifikací](#) (2018), jehož implementace je zásadním pilířem *Evropského prostoru vzdělávání*, i v [Usnesení Rady o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy s ohledem na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání a další vývoj po jeho dosažení \(2021–2030\)](#) (2021). Usnesení z letošního roku uvádí automatické vzájemné uznávání kvalifikací a období studia v zahraničí jako oblast, v níž je potřeba udělat větší pokroky a odstranit stávající bariéry. Píše se o něm také v souvislosti s podporou mobility studentů a učitelů, jelikož je zásadní pro její zvýšení i pro úspěšnost programu *Erasmus+*.

Trojanová dále zdůraznila rozdíl mezi *právem k přístupu (access)* a *přijetím (admission)* v rámci VŠ systémů. Usnesení se týká práva k přístupu, ale ne přijetí – přijímací řízení a požadavky jsou v gesci států.

Podle monitorovacího nástroje *Mobility Scoreboard* v současné době funguje na principu automatického uznávání studia 9 vzdělávacích systémů (Dánsko, Německo, Francie, Itálie, Malta, Polsko, Finsko, Švédsko a Norsko), dalších 12 využívá automatického uznávání na základě regionálních či bilaterálních dohod (pobaltské státy, Benelux, Portugalsko, Česko, Slovensko, Maďarsko, Rumunsko). Trojanová se proto zaměřila také na výzvy a bariéry v implementaci automatického uznávání, k nimž patří mimo jiné rozdílný přístup států k uznáváním mikro-certifikátů, online a virtuálních mobilit či předchozího studia (to se často řeší případ od případu, nikoli systematicky), ne/vydávání *Diploma Supplementu*, absence online nástrojů pro uznáváním kreditů atp.

